

U STRAHU OD NEPOZNATOG

Najbolja škola o božanskome bile su mi kušnje.

(Martin Luther)

Vrijeme u kojem živimo prepuno je izazova i promjena koje zadiru u sva područja života. Tehnička i znanstvena dostignuća iz dana u dan ruše granice svijeta koji smo poznavali, premošćujući udaljenosti među najudaljenijim civilizacijama naše planete, štoviše, sve dostupnijim nam čineći i one druge. Ustaljeni obrasci i navike življenja iz dana u dan bivaju dovedeni u pitanje. I to plaši. Budi strah od promjene pri kojoj nužno umire manji ili veći dio staroga, poznatog nam svijeta, kako bi ustupio mjesto nekom novom, nepoznatom.

Unutar poznatoga, ma koliko bili nezadovoljni njime, osjećamo se sigurnima i zaštićenima; na njegove kušnje smo navikli i one nas više ne mogu bitno povrijediti. Novo pak u sebi krije izazove i opasnosti o kojima još i ne slutimo; tu možemo biti povrijeđeni na neki dosad nepoznati način, s kojim se možda nećemo znati nositi.

S druge strane, teški trenuci i krize sastavni su dio života. Svaku promjenu životne situacije ili statusa, pa i kada je riječ o onima koje spadaju u prirodan životni tijek poput prelaska iz djetinjstva u pubertet, završetka škole, zaposlenja, vjenčanja, rođenja djeteta itd. prati cijeli niz emocija. Satkani od suprotnosti, koliko god nešto intenzivno željeli, istovremeno duboko u sebi mi se tomu opiremo, premda toga uglavnom nismo svjesni; štoviše, što snažnije nešto želimo, tim snažniji je i nesvjesni otpor prema promjeni koju to sa sobom nosi. Stoga i događaji koje doživljavamo kao pozitivne nose sa sobom priličnu dozu stresa te dok npr. smrt bračnog druga, kao jedna od najvećih životnih trauma, nosi 100 stresnih bodova, ženidba ih nosi 50 (vlastita ozljeda ili bolest 53), trudnoća, rođenje djeteta i prvo zaposlenje po 40 itd. Drugim riječima, stresove i krize ne možemo izbjeći, možemo samo naučiti bolje se nositi s njima. Emotivno i duhovno zrele osobe lakše će prepoznati i naizgled beznačajne krize te na vrijeme reagirati na njih.

KRIZA

Mnogi ljudi se boje da će ih život prevariti i da iz nekog razloga neće uspjeti ostvariti ciljeve koje su si postavili, no znatno je teže kad neočekivano dobijemo nešto što nismo željeli, npr. doživimo nesreću, razbolimo se mi ili netko nama blizak, smanje nam plaću ili dobijemo otkaz, prevari nas netko kome smo vjerovali itd. Na neplanirane neugodne situacije nikada nismo dovoljno spremni, pred njima se uvijek osjećamo preplašeno i nedoraslo poput malog djeteta. S druge strane, upravo kroz takve situacije najviše učimo i mijenjamo se.

Trenuci neizvjesnosti, tjeskobe i straha suočavaju nas s dubokim egzistencijalnim pitanjima poput onih tko smo, otkuda dolazimo, kamo idemo, zašto se to događa baš nama i baš sada, koja je svrha svega toga... Pokušavajući naći odgovore, mijenjamo se i budimo za dublje dimenzije života i vlastita postojanja.

Strah, tj. očekivanje neke nesreće, veće je zlo od onoga što očekujemo i čega se bojimo.

(Iginio Tarchetti)

Mnogi ljudi potiskuju svoje najdublje čežnje, jednako kao i najdublje sumnje i pitanja ne bi li održali prividan osjećaj sigurnosti i kontrole nad svojim životom. Zatvaraju se i na razne načine isključuju iz života, gotovo u potpunosti nesvjesni rata koji se vodi u njima samima. Bave se raznim aktivnostima, mnogo rade, angažiraju se u važnim projektima zajednice i sl. ne bi li sačuvali osjećaj da je sve u redu i da se neće dogoditi ništa što bi ih izbacilo iz prividno mirne luke njihove svakodnevice. Predodžbe o tome što bi trebali biti oni, drugi, život i sl. uzimaju kao same po sebi razumljive i ne pitajući se koliko su im doista bliske, odnosno čije vrijednosti i svjetonazori stoje u njihovoj pozadini. Većina ljudi želi postići više i živjeti bolje no generacije prije njih a istovremeno - poneseni imperativima vremena u kojem živimo te poruka koje dolaze sa svih strana glorificirajući mnoštvo površnih vrijednosti poput novca, zabave, vječne mladosti i sreće – nisu spremni odricati se bilo čega a još manje nositi se s gubicima i nesavršenostima u sebi i u svijetu oko sebe.

Međutim, očekivanja i zahtjevi drugih te naša vlastita nerijetko se razlikuju od sustava vrijednosti koje svako ljudsko biće nosi duboko u sebi, i to dvoje nije lako pomiriti. Uz činjenicu da se većina stvari ne događa kako smo zamislili, taj unutarnji konflikt s vremenom dovodi do manjih i većih kriza.

Krize nisu ugodne jer dovode u pitanje mnogo toga na što smo navikli i sa sobom nose cijeli niz teških emocija poput tuge, straha, ljutnje... Usto, one bude pitanja za koja nam se čini da odgovori ne postoje, pitanja kojih se bojimo i postaviti si jer ne znamo kamo će nas odvesti i što će tražiti od nas, a strah od nepoznatoga jedan je od najvećih strahova koji postoje. Lakše je ustrajati u poznatome pa i kad ono za nas više nije dobro, čak i kada se pokaže da je neka odluka koju smo svojedobno donijeli pogrešna. U sustavu većine ljudi pogriješiti znači biti loš, nesavršen; stoga radije ustrajemo u pogrešci (npr. krivom odabiru studija, frustrirajućem poslu na kojemu nas drži samo zarada dok su naše mogućnosti, znanje i kreativne snage posve neiskorištene, lošoj emotivnoj vezi koja nas iscrpljuje i unesrećuje itd.) nego da nešto mijenjamo.

Mula Nasrudin, junak mnogih perzijskih priča, na tržnici je ugledao prekrasne crvene plodove koje nikada prije nije vidio te fasciniran njima kupio čitavu košaru. Zagrizavši u prvi shvatio je da je pogriješio - ono što mu je izgledalo kao divno egzotično voće bila je zapravo ljuta paprika. Međutim, umjesto da prizna pogrešku i košaru s paprikama baci, zamijeni za nešto ili

dade nekome kome će koristiti, on je nastavio jesti usprkos tome što ga je sa svakim novim zalogajom želudac bolio sve više - kao da će time vratiti novac koji je potrošio za ono što nije želio jer je u nekom trenutku nešto krivo procijenio.

I mnogi od nas pred istinom zatvaraju oči sve dok ona ne počne govoriti tako glasno da više ne mogu bježati. Mnogi ljudi za ono što ih muči okrivljuju svoju drugu i pokušavaju mijenjati ih ili pak bježe u razne aktivnosti i preokupacije, ali koliko god se branili, poricali ili odugovlačili, mi ne možemo pobjeći od istine kao što ne možemo pobjeći ni od sebe samih, od svoga života i od svoje sudbine. U uzaludnoj bitci sa stvarnošću iscrpljujemo se tjelesno, emotivno, mentalno i duhovno a upravo to dovodi do kriza i slomova u raznim područjima života.

SUOČITI SE S KRIZOM

Čovjek se ne davi zato što upadne u vodu već zato što ostaje ispod nje.

(Paulo Coelho)

Martin Luther King rekao je jednom da kraj našega života počinje onoga dana u kojem prestanemo pričati o važnim stvarima. Složila bih se s tim.

Krize su neizbježan dio života; zatvarajući pred njima oči nećemo ih izbrisati, čak ni odgoditi. Važno je stoga vidjeti o čemu je riječ, npr. nemam pojma što želim, ne vidim nikakav smisao svog života, brak mi je loš, poduzeće mi je u stečaju, prijete mi opasnost od gubitka posla, prema sebi se ponašam gore nego najgori neprijatelj... Imenovanje omogućuje da se malo odmaknemo i objektivnije pogledamo što nam se događa, pomaže nam da ublažimo iracionalne strahove te razbija iluziju da prolazimo kroz nešto što se još nikada nikome nije dogodilo, omogućuje nam da jasnije vidimo i osjetimo svoju stvarnost. Time se ponovno povezujemo sa sobom i možemo početi razmišljati o tome što bismo mogli napraviti.

Riječ kriza dolazi od grčke riječi krinein, što znači odvojiti, odlučiti, suditi. Tu riječ su stari Grci najprije koristili u medicini kako bi opisali prekretnicu u toku neke bolesti a potom kako bi ukazali na trenutak u sudskom postupku poslije kojeg se određuje neki pravac. Kriza je dakle kritična raskrsnica, trenutak odluke, prekretnica.

U svakom slučaju, ma s čime bila povezana, svaka kriza na neki način dovodi u pitanje naš dotadašnji način života i traži da nešto promijenimo. To nije lako budući da se svaka istinska promjena prvo događa iznutra, kroz suočavanje sa samim sobom, svojim željama, nadama, strahovima i ograničenjima te traženje smjernica i mijenjanje nekih naviknutih načina razmišljanja i ponašanja.

U strahu od promjene, mnogi ljudi cijeloga života ostaju zatočeni na pragu svjetova za kojima su čeznuli i do kojih su mogli doprijeti, samo da su se usudili.

Poput fetusa, koji se pupčanom vrpcom grčevito drži svoje majke, i mi smo pupčanom vrpcom vezani za ono što nam život čini poznatim, predvidljivim i sigurnim mjestom za život. No prije ili poslije fetus mora izići, roditi se, osamostaliti. Pupčana vrpca treba biti prerezana; ona je ispunila svoju svrhu i više nije potrebna. Grčeviti pokušaj da je se zadrži ne bi završio dobro ni za majku ni za dijete.

"Bolji je poznati pakao nego poznati raj" (ili „vrabac u ruci nego golub na grani“) deviza je kojom se vodimo kako bismo opravdali svoj strah od promjene. Čak i kada je to staro dotrajalo i u svojoj suštini odavno mrtvo, trudimo se iz petnih žila umjetno mu produžiti vijek, pokušavajući kontrolirati ljude i situacije, ne bi li sve ostalo onakvim kakvo mislimo da bi trebalo biti. Vezani uz sličice koje smo stvorili davno jednom, vjerujući da je to jedino istinito, moguće i stvarno. Stojeći i čekajući da netko umjesto nas riješi, učini i promijeni ono što jedino mi sami možemo riješiti, učiniti i promijeniti.

ČUVAR PRAGA

Pred vratima zakona stoji vratar. Jednoga dana dođe mu čovjek sa sela s molbom da ga pusti u zakon, no ovaj to odbije. Razmislivši malo, čovjek ga upita: "A poslije? Hoću li poslije moći ući?" "Možda", odvratila vratar, "ali sada ne". Kako su vrata još uvijek bila otvorena, čovjek im se približi, ne bi li vidio što je iza njih. Spazivši to, vratar se nasmije i reče: "Ako te toliko zanima što je iza njih, pokušaj proći usprkos mojoj zabrani. Ali upamti: ja sam moćan. A tek sam posljednji po činu. Iza ovih vrata, pred ulazom u svaku dvoranu još je po deset vratara, a sve jedan moćniji od drugoga. Već i sam pogled na trećega ni ja sam ne mogu izdržati." Takve poteškoće čovjek sa sela nije očekivao; tã, govorili su da je zakon svagda i svakome dostupan. Međutim, pogledavši pozornije vratara u bundi, njegov šiljasti nos te dugu, prorijetku, crnu tatarsku bradu, odlučila ipak pričekati dok mu ovaj ne dopusti ući. Vratar mu dade klupicu i naloži da sjedne s jedne strane vrata.

Sjedeći tako, proveo je čovjek mnogo dana i godina. Mnogo puta pokušao je ući, moleći vratara da mu to dopusti. Ovaj je, istina, često razgovarao s njime, propitujući se o njegovoj domovini i o mnogočemu drugom, no sve to bijahu sama ravnodušna pitanja, kakva postavljaju velika gospoda, a naposljetku bi uvijek iznova rekao da ga još ne može pripustiti. Želeći proći kroz vrata, čovjek je pokušavao podmititi vratara na kojekakve načine. Premda je primio sve te darove, svaki put iznova vratar bi odgovorio: "Ja to uzimam samo zato da ne bi rekao da si štogod propustio napraviti." Za svih tih godina, sjedeći sa strane, čovjek nije skidao pogleda s njega. Posve je zaboravio na to da postoje i drugi vratari; ovaj ovdje, činilo mu se, jedina je prepreka njegovu ulasku u zakon. Proklinjao je svoj nesretni udes, prvih godina bezobzirno i u sav glas, poslije, kada već bješe ostario, glas mu postade tiši te je još samo sebi samom gundao u bradu. Podjetinjio je i, kako dugogodišnjim promatranjem vratara bješe upoznao čak i buhe u njegovu krznenom ovratniku, počeo je i njih moliti da mu pomognu skloniti njegova vlasnika. Najzad mu oslabi vid, i više nije znao postaje li uistinu sve

oko njega mračnije ili se to samo njemu tako čini. No usprkos tomu, sada je u mraku razabirao neki sjaj, što je neugasivo izbijao kroz vrata zakona. Polako dođe tako i do kraja svojih dana.

Osjetivši da će uskoro umrijeti, sabere u sebi sva iskustva tih dugih godina u jedno jedino pitanje, koje dosada još ne bješe postavio vrataru. Rukom mu dade znak da se približi, jer se sam više nije mogao dići. Kako mu je tijelo u međuvremenu onemoćalo i silno se smanjilo, vratar se morao sagnuti duboko k njemu. "A što bi sada još htio znati?" upita ga, "ta, ti si nezasitan." "Svi streme k zakonu", odvrati čovjek, "pa kako onda da za svih tih silnih godina nitko osim mene nije tražio da uđe?" Vratar shvati da je čovjek već na izdisaju i, da bi dopro do njegova sluha koji se već gubio, izdere se: "Ovdje nitko drugi nije ni mogao biti pripušten, jer je ovaj ulaz bio određen samo za tebe. A sada ga idem zatvoriti."

Kafkina pripovijest "Ispred zakona" slikovito opisuje ono što se u nekim ezoteričnim spisima naziva "čuvarom praga", a u bajkama i legendama zmajevima i drugim strašnim zvijerima s kojima se junak, koji traga za svojim blagom, mora uhvatiti u koštac. Riječ je zapravo o arhetipskom liku sabotera kojem oblik daju naše neznanje, strahovi i otpori, negativni obrasci, misli i osjećaji iz naše prošlosti - ukratko, sve ono čega se svjesno ili nesvjesno još uvijek grčevito držimo. Pojavljujući se u tom strašnom liku, taj dio nas želi nas natjerati da još jednom preispitamo svoje motive; stoga je na neki način on i čuvar izbora. U vremenima promjena i kriza susrećemo ga u raznim oblicima i razinama: u snovima i vizijama, u liku neke konkretne osobe ili situacije u našem životu itd. Dok jednim dijelom sebe osjećamo da je nužno napraviti neki korak, drugi nas odgovara od bilo kakva pomaka, donoseći pred nas cijelu paletu zastrašujućih slika, misli i osjećaja kako bi nas obeshrabrio i spriječio da se pomaknemo. Saboter ili čuvar praga može na sebe uzeti razna lica, a najčešće se javlja u liku koji nam je tog trenutka najstrašniji, zavodeći nas i plašeći, kako ne bismo napravili ono što želimo, npr. napustili posao koji nas frustrira te potražili drugi, prestali se toliko davati u odnosima koji nas više iscrpljuju no hrane i vidjeli što možemo učiniti s onima koji podržavaju i potiču naš rast. Uz individualne čuvar praga postoje i kolektivni, poput politike, vojske, crkve, raznih društava i sekti, banaka i sl. – svega onoga što na bilo na koji način dotiče naše strahove.

Maskirajući naš strah slikama prividne sigurnosti, čuvar praga ne dopušta nam da se odlijepimo već nas drži prikovanima uz staro; vjerujući mu bez preispitivanja, i dalje ostajemo u cipelama koje smo prerasli jer se bojimo da možda nećemo naći nove koje bi više odgovarale našoj sadašnjoj mjeri. I čekamo da se desi nešto izvana i riješi problem koji se ne usuđujemo riješiti sami. Onako kako se to događalo u grčkim dramama.

DEUS EX MACHINA

Drame na antičkim pozornicama odvijale su se na dvjema razinama. Na jednoj od njih, poistovjećujući se s pričama glavnih junaka, i sami gledatelji su simbolično prolazili kroz cijeli proces od prvog

impulsa preko zapleta i katarze do raspleta u kojem se stvari konačno postavljaju na svoje mjesto. Na drugoj pak, komentirajući radnju i najavljujući pojedine njezine segmente, kor je cijelo to događanje stavljao u određeni okvir. U odsudnom trenutku, kada bi zaplet bio doveden do vrhunca, uz pomoć posebne naprave spuštalo bi se na scenu neko božanstvo kako bi junacima pomoglo razriješiti sukob koji se činio nerješivim te u određenom smjeru zaokrenuti njihove sudbine. S vremenom je pojam "deus ex machina" postao sinonimom za iznenadna rješenja problema s kojima se ne znamo nositi. U svom iskrivljenom značenju, postao je sinonimom za čudesna rješenja, pri kojima se od osobe ne zahtijeva ništa doli da čeka na njih. Poput junaka antičkih drama, i mi smo glumci koji na pozornici života zakriveni maskama igraju svoje uloge; slijedeći svoj usud, svoju misao vodilju, prolazimo kroz razne situacije, ogledajući se u susretima s raznim ljudima i odnosima s njima, dok korifej u pozadini prati proces, najavljujući i komentirajući pojedine etape. Poistovječeni s ulogama koje igraju i maskama koje služe njihovu prepoznavanju, mnogi ljudi uopće nisu svjesni onoga dijela sebe koji iz pozadine nevidljivo vuče konce cijele drame i dovodi nas u situacije u kojima ćemo imati prilike odigrati pojedine njezine dijelove.

Nemojte strahovati da će vaš život završiti, strahujte da nikad neće započeti.

(Grace Hansen)

Problemi s kojima se susrećemo predstavljaju izazove koji nas tjeraju na izbore a proces vršenja izbora i donošenja odluka omogućuje učenje budući da svaki izbor, svaka odluka nosi sa sobom posljedicu s kojom, htjeli to ili ne, trebamo živjeti. Upravo iz straha od posljedica mnogi ljudi se boje izabrati i krenuti u određenom pravcu te radije čekaju i puštaju da se stvari odvijaju same po sebi ili pak da netko drugi odluči umjesto njih. U pozadini takva stava često je strah od preuzimanja odgovornosti, a u pozadini straha od odgovornosti jak osjećaj krivnje i strah od osude/odbacivanja od strane okoline ako slučajno nešto pođe "po zlu" te se time njihov izbor pokaže pogrešnim. Puste li pak druge da izaberu umjesto njih, i u vlastitim očima i u očima okoline ispast će nevine žrtve okrutne sudbine ili drugih ljudi. Barem na prvi pogled, to je svakako komotnija pozicija. Maštajući o budućnosti na način "što bi bilo kad bi bilo", mnogi ljudi ostaju na mjestu i život prolazi pored njih. Sve dok jednoga dana ne ustanove da je prošao i da im više nije preostalo mnogo vremena. Usude li se biti iskreni prema sebi, ustanovit će da su se svi napori da si nebiranjem osiguraju mirnu i sretnu budućnost pokazali bezuspješnima; osvrnu li se za sobom, na kraju svoga životnog puta mogu vidjeti samo niz propuštenih prilika i mogućnosti te žaljenja na temu "što je sve moglo biti da je bilo". Mnogo kreativnih potencijala, mnogo energije ostalo je blokirano u strahu i bezumnoj ideji da svojim ponašanjem mogu kontrolirati život i zaštititi se od nepredviđenoga.

ČUDO ŽIVOTA

Da bismo dobili ono što je doista vrijedno imati, ponekad moramo izgubiti sve ostalo.

(May Sarton)

Premda se krize očituju na razne načine, svaka kriza u biti je duhovna kriza, odnosno kriza bića koje traži svrhu svoga postojanja i pokušava je ispuniti. Životne krize su prekretnice, poziv na buđenje. Kinesko slovo za krizu weichi sastoji se od dvaju znakova: jedan od njih predstavlja opasnost, drugi izazov, šansu. Drugim riječima svaka kriza istovremeno je i prilika da nešto promijenimo i postanemo bliži sebi i onome što možemo biti.

Prave krize su prekretnice i sa sobom nose transformaciju, što podrazumijeva odustajanje od nečega starog, poznatoga kako bi se otvorilo vrata novome, nepoznatom. One su stoga uvijek praćene odricanjem i tugom. Tuge su vrlo osobne – one govore o tome da nam je nešto bilo važno i važno je dopustiti osjetiti to. Ožalovati, isplakati. Čak i kada nekim odnosom ili situacijom nismo bili zadovoljni i kada shvatimo da nas je u tome držala tek iluzija da će jednoga dana biti bolje, nije lako ostaviti to za sobom.

Život je nepredvidljiv i svaka ideja da ga možemo uhvatiti, zaskočiti ili odgoditi - neodrživa je. Svaka pomisao da se na bilo koji način možemo zaštititi od patnje i bola ili zadržati nekoga/nešto što se sprema otići - potpuno je iluzorna. Kao i svaka misao o tome da su ljubav, naklonost ili podrška nešto što možemo "kupiti", iznuditi, "zaslužiti". Iluzorno je vjerovanje da ćemo, ne budemo li donosili važne odluke ni upuštali se u rizike - biti lišeni patnji i sumnji te si osigurati vječnu sreću, mir i zadovoljstvo.

Naime, život je čudo, a čudo se ne da kontrolirati. Čudu se možemo čuditi, diviti, sudjelovati u njemu. Život je čudesna škola tajni. Živeći, postajemo njegovim sudionikom, sustvoriteljem. Stoga i svaki neizbor predstavlja izbor i, htjeli to ili ne, odgovorni smo za nj i trebamo se nositi s njegovim posljedicama. Razlika je samo u tome što birajući, svjesno "svoj život uzimamo u svoje ruke" i preuzimamo odgovornost za nj; ne birajući pak biramo ostati nesvjesni te puštamo da nas struja života i izbori drugih ljudi nose amo-tamo.

No, čak i kada svjesno biramo i odlučujemo o svojim koracima, stvari nisu posve jednostavne. Život je, naime, dinamičan proces zasnovan na igri suprotnih sila – aktivne (yang) i pasivne (yin). Te dvije sile međusobno se neprestano izmjenjuju; jedan korak u pravcu svojih snova napravimo mi – drugim nam odgovori život. Da bi sjeme izraslo u plod, seljak mora pripremiti zemlju, staviti u nju sjeme i zalijevati je - to su mogućnosti i ograničenja njegove kompetencije; proces klijanja i rasta odvija se sam po sebi na sebi svojstven način, kroz sebi svojstveno vrijeme - seljak tu može samo čekati. Obje faze su potrebne, obje neophodne: bez seljakova truda, sjeme ne bi dobilo šansu da izraste u plod;

istovremeno, bez mističnoga procesa sazrijevanja i rasta te plodne zemlje, kiše i sunca, koje sjeme treba da bi izraslo u plod, sav bi seljakov trud bio uzaludan.

Pod pojmom "Više sile koja pomaže" mnogi ljudi zamišljaju nešto poput čarobnog štapića ili osobe koja će nekom samo njoj poznatom, čarobnom môći učiniti da sve naše dileme i patnje nestanu preko noći. Očekujući takvu vrstu pomoći, u trenucima kriza idu "od nemila do nedraga" ili pak sjede i čekaju da se dogodi nešto te riješi njihove probleme, pokrene ih, izliječi, učini sretnima.

No čudo se pojavljuje na drugačije načine: u obliku knjige, misli ili tihoga glasića koji nam kaže da je vrijeme da nešto učinimo, u obliku prepreke na ustaljenom putu kojim svakodnevno hodamo, pozivajući nas da osluhnemo je li to doista put kojim i dalje želimo ići, u liku osobe koju smatramo neprijateljem a zapravo na nju projiciramo neki dio vlastite sjene, u obliku bolesti ili smrti vlastite ili drage osobe, u obliku kakve vizije, slutnje – u svem šarenilu likova i poruka koje sa sobom nosi. Mnogo je načina i uloga čuda u našem životu, ali ma kako veliko bilo i ma kako plodnu ljetinu donijelo, ono ne isključuje seljaka ni njegov trud koji je potreban da bi sjeme dospjelo u zemlju koja će najbolje pogodovati njegovu rastu.

ČUVAR PRAGA, OPET

Sav materijalni svijet i ono što se u njemu događa tek su pozornica, šifra kojom se objavljuje ono nevidljivo. Svaka životna kriza je ispit, prilika za predah i pitanja, prilika za novi početak, za novo rođenje duše, inicijaciju. Upravo u krizi savršeno smo slobodni, budući da već i sama činjenica da smo u njoj znači da nam je odsad zauvijek zatvorena jedna mogućnost, no istovremeno, na jednoj dubljoj razini, pred nama se otvara znatno više mogućnosti no što smo ih ikada i bili svjesni.

Ništa novo ne može nastati ako nismo spremni odreći se nečega što je vrijedno u korist nečega što se može pokazati kao potpuni promašaj.

(Timothy Readcliffe)

Nikada ne možemo unaprijed znati što nas čeka. Često je vrlo nejasan i osjećaj prvoga koraka, ali jedino radeći taj mali nesigurni korak možemo naprijed. Svaki put iznova birajući gdje ćemo staviti nogu kako bismo napravili sljedeći. I tako, korak po korak pažljivo birajući svaku kretnju, moleći se i meditirajući, tražeći svaki put iznova način da se ono unutarnje uskladi s vanjskim. Poduzimajući male rizike i one malo veće. Tako se stječe samopouzdanje, tako se zadobiva unutarnja sloboda.

Kako u trenucima kriza obično ne djeluje ništa od onoga što smo u svom umu tako brižljivo isplanirali, nerijetko nam se čini da nema izlaza. Međutim, činjenica je da ni onda kad se osjećamo potpuno izgubljenima i bez nade, nismo sami, da ni onda nismo napušteni. Vele da je noć najtamnija upravo prije svitanja, upravo u najtamnijoj noći, na najtamnijim, najskrovitijim mjestima na Zemlji rođeni su

Božji sinovi raznih religija svijeta. Često se upravo u trenucima kada nam se čini da smo potpuno izgubljeni odjednom otvori nešto o čemu smo možda duboko u sebi sanjali a nismo ni slutili da postoji.

Sve u prirodi ima svoj tijek i vrijeme, sve je u podložno ciklusima rađanja i umiranja. Sva mudrost svijeta sastoji se u prepoznavanju tih faza u vlastitu životu i odgovarajućem reagiranju na njih: odnosno dopuštajući da umre ono što je staro i dotrajalo, kako bi se napravilo mjesto za rođenje nečega drugog, novog. Bližeg onome kakvi smo sada.

Ne prepoznamo li glas čuvara praga i smisao kušnje pred koju nas stavlja, zastat ćemo zastrašeni i nesposobni pomaknuti se, privezani uz aveti prošlosti, projicirajući svoj unutarnji pakao na svijet i ljude oko sebe.

Samo oni koji se usude, mogu ići naprijed. Samo oni koji se usude pogledati u tamu, mogu zaista stići do svjetla. Uspijemo li prepoznati i prevladati svoj strah i otpor te usprkos njima nastaviti put, uskoro ćemo spoznati da čuvar praga, kojeg smo doživljavali kao zastrašujućeg protivnika, u biti nije protivnik već zaštitnik koji nam pomaže da svojim putem ne idemo prebrzo, već svjesno i odgovorno napredujemo korak po korak. Usudimo li se suočiti se s tamom i strahom te proći pored njega, imat ćemo prilike vidjeti kako se ta tamna zastrašujuća sila najednom transformira u svjetlo koje nas prati dalje na našem putu. Umjesto zastrašujućeg demonskog bića pred nama je sada anđeo čuvar koji će nas povesti dalje. Do novoga praga. I tako redom.

Jednom kada je prevladan, sav naš strah čini nam se ništavnim i smiješnim, a nova sloboda, koju smo svojim izborom dobili, daje nam snagu da se suočimo s novim preprekama na koje ćemo naići. Ono što nas je strašilo, bile su samo aveti prošlosti i naša vezanost za stvari koje su morale umrijeti kako bi napravile mjesta onome što se polako počinje rađati.

Smijati se: rizik je da ispadneš budala. Plakati je: rizik izgledati sentimentaln. Posegnuti za drugim rizik je uplitanje. Otkriti osjećaje rizik je otkriti svoje pravo ja. Izložiti ideje i snove pred svjetinu rizik je da ih se izgubi. Voljeti nekoga: rizik je da ljubav ne bude uzvraćena. Živjeti je rizik umiranja. Pokušati, znači: riskirati pogrešku. Ali riskirati se mora. Jer najopasnije je: ništa ne riskirati. Čovjek koji ništa ne riskira, ne čini ništa, nema ništa, nije ništa i postaje ništa. On će možda izbjeći patnju i bol, ali ne može ništa naučiti i osjetiti, mijenjati se i rasti, ljubiti i živjeti. On je okovan svojim stavovima, on je rob. On je proigrao svoju slobodu. Samo onaj koji se usudi, istinski je slobodan.

(anonimni autor)

Naime, premda stvari obično ne idu ni brzo kako smo htjeli ni onako kako smo zamislili da bi trebale ići, gledajući unatrag, često možemo vidjeti da su nam upravo trenuci najdublje samoće, tjeskobe i tame donijeli najviše. U vremenima krize i patnje otkrivamo u sebi osobine poput strpljivosti, sućuti,

U STRAHU OD NEPOZNATOG | BRANKA JAKELIĆ

www.branka-jakelic.com

Sva prava zadržana (c) 2011

hrabrosti, ljubavi, poniznosti, ustrajnosti - i to nas mijenja. Kad se osvrnemo unatrag, možemo vidjeti da smo iz svake krize, kroz koju smo dosada prošli, izišli unekoliko mudriji, snažniji, čvršći, da nas je svaka od njih obogatila i naučila nekim važnim stvarima koje koriste nama a i onima oko nas.

Branka Jakelić – O meni

Diplomirani sam Geštalt terapeut s certifikatom IGW-a (Institut za geštalt psihoterapiju iz Würzburga), Psihodramski terapeut s certifikatom Instituta za psihodramu iz Beograda te Transpersonalni psihoterapeut s certifikatom Eurotasa - europske asocijacije za transpersonalnu psihoterapiju. Pred nekoliko godina dodijeljen mi je i ECP (Europski certifikat za psihoterapiju).

Uz terapijski rad bavim se pisanjem. Pored niza članaka te prijevoda i recenzija knjiga drugih autora, dosad su mi objavljene knjige GOVOR SNOVA (Zagrebačka naklada, 1994; drugo izdanje objavila je Medicinska naklada, 2002.), TRAGAJUĆI ZA SOBOM (Sipar, 1997.) i KRILATE SANDALE duhovni razvoj kroz životne krize (Profil, 2009.).

Vodim individualne i grupne terapije te partnersku terapiju.

Radim s ljudima zainteresiranim za rad na sebi. Osim tema vezanih uz probleme u odnosima s drugima te profesionalne poteškoće, krize identiteta, strahove i fobije, radimo i na snovima, psihosomatskim tegobama, duhovnim problemima i krizama...

www.branka-jakelic.com

Ovo djelo je ustupljeno pod licencom

[Creative Commons Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 3.0 Croatia.](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/)

